

Kompostering av gödsel i fält- Vilka regler gäller?

Stallgödsel ska normalt lagras i täta utrymmen, på en välutformad gödselplatta eller liknande. Men ibland behöver gödsel med hög andel strömedel komposteras innan spridning. Sådan kompostering ska i första ske i utrymme som uppfyller kraven på lagring. Under vissa förutsättningar är det också möjligt att kompostera denna gödsel på åkermark.

För att miljöbalkens försiktighetsprincip ska uppfyllas vid kompostering av gödsel i fält bedömer miljö- och hälsoskyddskontoret att följande punkter normalt behöver följas:

- Att gödseln är tillräckligt torr och rik på strö för att kunna lagras till minst 2 meters höjd.
- Att det finns ett behov att kompostera gödseln innan spridning
- Att komposteringen i första hand sker under sommarhalvåret (april till oktober). Detta är dock inte lika angeläget när det gäller gödsel med riklig inblandning av strömedel t.ex. hästgödsel.
- Att gödseln sprids vid närmast lämpliga tillfälle efter det att komposteringen av materialet är avslutad.
- Att kompost som ligger kvar längre än till oktober månad täcks med tätt material. Hästgödsel eller dylikt med stor inblandning av halm behöver dock inte täckas.
- Att utläggning i en och samma kompost sker under en begränsad tidsperiod.
- Att komposten placeras på åkermark som är i bruk och på det fält där gödseln senare ska spridas. Vid återkommande lagring på samma fält bör komposteringsplatsen flyttas inom fältet och inte återkomma till samma plats inom en period av 5 år.
- Att en gröda anläggs på platsen så snart som möjligt efter det att gödseln avlägsnats.
- Att lagringsplatsen väljs eller anordnas så att läckage till följd av utlakning eller ytavrinning från gödseln vid tö eller håftigt regn kan undvikas och att ytvatten eller dricksvattentäkt inte riskerar att förorenas.
- Att lagringen inte sker på plats där det finns risk för översvämning eller ansamling av vatten under komposteringstiden.

- Att jordarten på platsen inte är av sådan karaktär att det sker en snabb genomrinning genom markprofilen. Sandjordar bör därför undvikas. Tyngre jordar kan bearbetas ytligt innan kompostering för att undvika att snabb genomrinning sker genom sprickor och maskgångar.
- Att grundvattenytan på platsen inte ligger nära markytan och att det inte förekommer risk att grundvattenytan stiger till markytans nivå under komposteringstiden.
- Att komposten inte placeras på en plats som utgör infiltrationsområde för dricksvattentäkt.
- Att komposteringen inte sker direkt ovanför kända dräneringsledningar.
- Att utläggningen kan ske utan att markskador uppkommer.
- Att komposteringsplatsen väljs så att olägenheter för närboende i form av t.ex. lukt och flugor inte uppkommer.
- Att komposten ordnas på sådant sätt att kompostering främjas bl.a. genom att storlek och utformning på stukan anpassas så syrebrist kan undvikas. För att underlätta syretillförsel bör höjden på komposten ofta inte vara mer än någon meter och gödseln läggas ut i strängform.

Punkterna ovan är framtagna av Jordbruksverket som en vägledning för hur miljöbalkens försiktighetsprincip bör tolkas vid kompostering av stallgödsel i fält.

Försiktighetsprincipen (miljöbalken 2 kap. 3§):

"Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön."

Kontakta gärna miljö- och hälsoskyddskontorets lantbruksinspektörer om frågor uppstår kring regler för kompostering eller annan stallgödselhantering.